

Oponentský posudek na disertační práci

Jaromír Beringer: „**Dějiny církevní správy v protektorátu a Sudetské župě**“. Praha 2008

V rámci historiografické reflexe moderních církevních dějin v českých zemích existuje řada okruhů problémů, které nebyly v české historiografii zpracovány a zůstávají zatím na okraji pozornosti. Mezi ně patří bezpochyby také církevní dějiny v pomnichovském období a za druhé světové války. Jednou z málo známých kapitol této dějinné etapy je také vznik a fungování církevních struktur na obsazeném pohraničním území po přijetí Mnichovské dohody, kde vznikly jednotlivé generální vikariáty (většinou byly zřízeny pro německé části jednotlivých diecézí, v rámci litoměřického biskupství byl generální vikariát naopak zřízen pro českou část). Toto téma bylo zatím zpracováno především ze strany sudetoněmeckých církevních historiků v podobě studií, vycházejících v časopise *Archiv für Kirchengeschichte von Böhmen, Mähren und Schlesien*.

Jaromír Beringer ve své práci detailně a přehledně popsal vývoj organizace správy v jednotlivých generálních vikariátech, včetně snahy o postihnutí právního rámce jejich vzniku, a to včetně málo známé faktografie k dějinám části vratislavské arcidiecéze, která se nacházela na československém území. Zmínil zde i roli Vatikánu ve vztahu k vývoji církevních poměrů v Protektorátu – především v souvislosti s odmítaným stanoviskem papeže k jmenování nových kandidátů na uprázdněné biskupské stolce. Autor zde nastínil také některé méně známé skutečnosti, týkající se například utváření válečné pastorační strategie (např. pro mládež a pro rodiny) v rámci odtržených pohraničních území či formy duchovních obřadů na těchto územích. Pokusil se současně zachytit stručně i formy perzekuce ze strany nacistických úřadů i naskicovat tendence poválečného vývoje.

Současně je však třeba zdůraznit, že text práce trpí určitou nevyvážeností (i po jejím přepracování), když často jen popisuje fakta, aniž by je důkladněji analyzoval. Stejně tak je zde celkem zbytečně uvedeno celé znění dokumentů, kde by stačilo jejich stručné interpretace (stejně tak zde nemuselo být uvedeny detailní struktury vikariátu – např. s. 36-37, s. 39, s. 43-44, které mohly být součástí přílohy). Autor často používá zbytečné detaily, aniž by vysvětlil širší kontext popisovaných událostí. Z metodologicko-koncepčního hlediska práci chybí zachycení širšího kontextu doby, v níž k etablování nových správních celků došlo. Důkladnější pozornost by si také zasloužily aktivity německého církevního prostředí ještě před pomnichovským obsazením pohraničí, například v podobě nacionalizace části sudetoněmeckých katolíků ve 30. letech. Pro vysvětlení role Vatikánu bylo možné využít

nejnovější studie Emilie Hrabovce. Podrobnější výklad by si zasloužily i národnostní animozity v bohosloveckých seminářích v roce 1938 (s. 65-66). V případě těchto událostí v pražském semináři je navíc uvedeno chybné datum 29. června 1939, místo 1938.

Podle mého názoru tyto nedostatky svědčí o tom, že si zcela neosvojil základní metody a zásady historikovy práce. Jsou zde uváděny i některé vyloženě nepravdivé údaje. Hned v úvodu tvrdí, že biskup Pícha čelil v diecézi obtížným podmínkám, a zmiňuje k tomu fakt, že vykonal pohřební obřady Karla Kramáře v Praze na Olšanech v roce 1939 (Kramář však zemřel již v roce 1937, dva roky před německou okupací!!!!-s. 8).

Přes zmíněné výhrady a připomínky koncepčního charakteru doporučuji práci k obhajobě, ale pouze s hodnocením dobře.

Mgr. Jaroslav Šebek, Ph.D.
Historický ústav AV ČR, v.v.i.
Prosecká 76
190 00 Praha 9

Univerzita Karlova v Praze
Filozofická fakulta
Oddělení vědy
Praha 1, nám. J. Palacha, 116 38

J. Šebek

Mgr. Jaroslav Šebek

ředkce OR

Praha, 8. 3. 2008